

OPEN MEDIA HUB

Supporting media professionals across the EU Neighbourhood area

STORY NAME:	Between polygraph and corruption		
COPYRIGHT HOLDER:	Angela Zaharova / OPEN Media Hub		
COPYRIGHT NOTICE:	Ownership of content belongs to Angela Zaharova / OPEN Media Hub		
USAGE TERMS:	Share & Adapt - Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/		
EDITOR'S NOTES:	N/A		
SOURCE:	www.tvelita.md Open Media Hub – http://www.openmediahub.com "This production was supported by OPEN Media Hub with funds provided by the European Union"		
LANGUAGE:	Romanian	DURATION:	13:51
JOURNALIST:	Angela Zaharova	EMAIL:	angelazaharova1@gmail.com
SLUGLINE:	Moldova, between the test of sincerity and the prevention of corruption		
HEADLINE:	The "Polygraph" law - a decade of success or of failure?		
DATELINE:	Chişinău, Moldova - 03/09/2018		
SCRIPT:	00:00-0:33 BETA 1 While corruption is a big problem for Moldova, the governments of Chişinău have promising for years, to Moldovan citizens the anti-corruption success, trying to apply various instruments, including the Polygraph Testing Act or the detector Simulated behavior. Testing in the private sector is not regulated by law. (IN info graphic 1) Public institutions have 5 polygraphs: two polygraphs are at the Information and Security Service, the other one- at the Ministry of Internal Affairs and two of them- at the National Anti-Corruption Centre. (OUT info graphic 1) (0:23-0:30) Info graphic 1: There are 5 polygraphs in the public institutions of the Republic of Moldova. <i>Source: State Commission for Polygraph Testing</i> Security and Information Service-.....2 Ministry of Internal Affairs .....1 National Anti-Corruption Centre-.....2 0:30-00:56 SYNCHRONOUS TUDOR GABURA PRESIDENT OF THE STATE COMMISSION FOR POLYGRAPH TESTS <i>Polygraph testing is part of a wider spectrum of tools designed to ensure the integrity of civil servants. One of the most "dreaded" tests that a candidate in employment must pass in the institutions provided for by that nomenclature, which provides a compulsory requirement to pass this polygraph test.</i>		

00:56 – 1:14 SYNCHRONOUS

TEODOR CÂRNAȚ DOCTOR HABILITAT IN LAW, UNIVERSITY PROFESSOR

I believe that this law has not found its place in Moldova, or if it has been used many times as an impediment to exclude some uncomfortable people from the race for certain functions.

1:14-1:35 SYNCHRONOUS

MARIANA KALUGHIN ANTI-CORRUPTION EXPERT

It is important to ensure two basic things: clear, foreseen and secure legal provisions but also a sufficient institutional framework in order to have an effective tool. At the moment we have practically none of these conditions.

1:35-2:10 BETA 2

A former member of the Superior Council of Magistracy, Teodor Cârnaț, returned to the

Students' classes, giving up the cloak of magistrate after failing the contest for the heads of the National Integrity Authority-institution that must check the assets of the Public servants. Teo Cârnaț had the best score in basic evidence, but he was excluded from the race because he failed his sincerity test. Lately the Constitutional Court stated that the results of the Polygraph test could no longer be decisive. The lawyer says he was more honest than at a confession:

2:10 – 3:30 SYNCHRONOUS

TEODOR CÂRNAȚ DOCTOR HABILITAT IN LAW, UNIVERSITY PROFESSOR

During the Polygraph test I was more honest than with the priest, but I didn't understand why I failed. Did I fail because I was telling the truth or did I say too much truth? What time are you waking up? When do you eat? Who are you dating? For what purpose have you done certain actions, of a political, social or cultural nature or went shopping for my family? The polygraph test took 6 hours and 15 minutes. As for me, it can be considered as a torture of a psychological nature and not as testing of sincerity. The questions were so personal or intimate, that afterwards, I only wanted it to be finished, to get up to go, because I felt it was too much. By the end after five hours to put you in those machines the Mrs. Polygraphist says, "Wait until we haven't identified the questions yet." If you are submitted to six hours of interrogation, then your human nature is in such a situation that you want answer as quickly as possible and when it ends you just want to get up and leave.

3:30-3:42 BETA 3

Igor Carabețchi is an employee of the National Anti-Corruption Centre. Before being certified as Polygraphist, he passed the test on the simulated behavior detector.

3:42-4:28 SYNCHRONOUS

IGOR CARABEȚCHI, POLYGRAPHIST, EMPLOYEE OF THE NATIONAL ANTI-CORRUPTION CENTER

We all want something comfortable! But the Polygraphist is a foreign person to everyone who comes in here. It was a little thrilling at the beginning even if I know the procedure. However, I allowed the specialist to do what he considered to be done.

Although I am a Polygraphist, but I have also my private life, I have lived, I have my experience, I experienced different things and that would be good to allow to the Polygraphist to know, to take all this into consideration. Then I passed the testing well, my emotions calmed down and it finally was a very enjoyable experience for me.

4:28 – 5:00 BETA 4

(IN Info graphic 2) Polygraphists may become employees of the institutions with the right of test initiation, having higher education in psychology and following special training in the field of polygraph tests. The law obliges polygraphists to keep the used techniques and the obtained information confidentially. **(OUT info graphic 2 + in info graphic 3)** In the Republic of Moldova there are 5 confirmed Polygraphists and one assistant. Two of them are employed at the Information and Security Service, whose identities are maintained secret, two- at the Ministry of Internal Affairs and two- at the National Anticorruption Center. (**OUT info graphic 3**)

(4:28-4:45) Info graphic 2: Who can become a Polygraphist?

Source: State Commission for Polygraph Test

1. Superior Council of Magistracy
2. Senior Council of Prosecutors
3. National Integrity Authority
4. Information and Security Service
5. Ministry of Internal Affairs
6. Customs Service
7. National Anti-Corruption Centre

(4:45-5:00) Info graphic 3: How many confirmed polygraphists are there in Moldova?

Source: State Commission for Polygraph Test

SIS-Security and Information Service..... 2 Polygraphists

MAI-Ministry of Internal Affairs.....2 (1 Polygraphist + 1 assistant)

CNA-National anti-corruption Centre..... 2 Polygraphists

5:00-5:17 SYNCHRONOUS

TUDOR GABURA- PRESIDENT OF THE STATE COMMISSION FOR POLYGRAPH TESTS

The accuracy/precision of the polygraph tests is between 95 and 100%. Conclusion based on official data, data reported by the polygraphists and the report about the tests results.

5:17 – 5:27 BETA 5

After professional courses in the Russian Federation and in the USA, Igor Carabețchi does polygraph tests at the National Anti-corruption Centre in Chișinău.

5:27 – 5:35 SYNCHRONOUS

IGOR CARABEȚCHI NATIONAL ANTI-CORRUPTION CENTRE'S EMPLOYEE, EXPERT POLYGRAPHIST

A polygraph test lasts between 1 to 6 hours. No Polygraphist knows how long it's going to be the test.

5:35 – 5:37 BETA6

Pretesting lasts the longest of all.

5:37 – 5:51 AMBIANCE: When does Polygraph test occur?

POLYGRAPHER: "The questions we discussed before will be addressed in a chaotic manner. The test will be repeated several times. If you have something to add to your questions, tell us now and we'll change the question or reformulate it. All the questions are flexible.

5:51 – 6:08 The BETA 7

The tested person is placed on a chair that is equipped with a special cushion that records even the micro-muscular movements. Sensors are placed on the body, monitoring reactions, nonverbal behavior, pulse rate, breathing, sweating, voice change and cardio-vascular activity.

6:08-6:19 STAND UP:

ANGELA ZAHAROVA JOURNALIST

During the test the interviewed answers the questions with "yes" and "no" and at any time may leave the polygraph test, as it is provided by the actual legislation.

6:19 – 6:26 SYNCHRONOUS

IGOR CARABEŢCHI CNA EMPLOYEE, EXPERT POLYGRAPHER

Usually a person refuses during the pretest discussions but there are cases when they refuse the Polygraph test during the test.

6:26 – 6:34 BETA 8

The post-test discussions follow and sometimes the results of the test have immediate effects, either the recognition of the crime, finding of professional integrity or the attempt to lie to the lie detector:

6.34 – 6.54 SYNCHRONOUS

IGOR CARABEŢCHI CNA EMPLOYEE, EXPERT POLYGRAPHER

Recently a person was set up with attempts of manipulation of his physiological condition. The person was called to the post- test discussion and he recognized this fact, lately, after the test.

6.54 – 7:12 BETA 9

The test procedures and the Certification of Polygraphists are coordinated by the State Commission for the use of polygraph, a collegial body, consisting of representatives of the authorities with the right of the tests initiation. The President of the Commission, Tudor GABURA recognizes the deficiency of our legislation but he excludes the possibility of lying to the polygraph.

7:12-7:33 SYNCHRONOUS

TUDOR GABURA, PRESIDENT OF THE STATE COMMISSION FOR POLYGRAPH TESTS

Analyzing the results from the Experts in Polygraph, I can certainly conclude that the probability of cheating is zero, those who try to cheat have no chance.

7:33-7:52 BETA 10

(IN Infographic 4) From over 500 people officially tested in polygraphs, IN the last two years, 70 were rejected in employment or dismissed from public functions **(OUT Infographic 4 + IN infographic 5)**

The number of unemployed after failing the honesty test doubles every year. The test results do not constitute a single basis for the decision of employment or dismissal. **(OUT infographic 5)**

(7:33 -7:42) Infographic 4: The results of polygraph Tests in R. Moldova: 2016-2018

Source: State Commission for polygraph Testing

TOTAL Tested..... 550 people

Unemployed and dismissed..... 71 people

(7:42-7:52) Infographic 5: Unemployed candidates after failing the polygraph test.

Source: State Commission for polygraph Testing

2016..... 14 people

2017..... 26 people ↑ ↑

2018(3 months)..... 26 people ↑ ↑

7:52-8:05 SYNCHRONOUS

TUDOR GABURA, PRESIDENT OF THE STATE COMMISSION FOR POLYGRAPH TESTS

A lot of candidates to public functions, including the Centre (CNA) are rejected for employment due to the work and the results of polygraph tests.

8:05-8:28 BETA 11

The first polygraph tests began at the CAN in 2013 due to the support of the US Embassy in Chisinau when the first 6 polygraphists were trained and 3 polygraphs were donated: **(IN infographic 6)** Two polygraphs – to the National Anti-corruption Centre and one- to the Ministry of Internal Affairs. **(OUT Infographic 6)** In Republic of Moldova there is no laboratory that would allow certification of technical means of testing:

(8:18 – 8.28) Infographic 6: Polygraphs donated in 2013 by the US Embassy in Chisinau.

Source: State Commission for Polygraph Test

National Anti-Corruption Centre.....2 Polygraphs

Ministry of Internal Affairs.....1 Polygraph

8:28-8:55 SYNCHRONOUS

TUDOR GABURA, PRESIDENT OF THE STATE COMMISSION FOR POLYGRAPH TESTS

The issue of non-certification exists in several states and we are limited to certificates issued by the manufacturer, certificates of conformity. If we talk about the equipment donated by the United States Embassy, the certificate is with the manufacturer's wet stamp and authenticated by the US Embassy in Republic of Moldova.

8:55-9:49 BETA12

Our law obliges to pass polygraph tests all the candidates to functions **(IN infographic 7)** of judge and prosecutor, at the head of the National Integrity Authority, to functions

in the service of Information and Security, employees and persons who work in the service of the bodies of the Ministry of Internal Affairs, Customs Service and the National Anti-Corruption Centre. These institutions have the right to initiate the polygraph tests, but they also have the responsibility to create conditions for the law enforcement. **(OUT infographic 7 + IN infographic 8)** Nowadays only three of these authorities have testing offices: SIS, MAI and CNA. The authority of judges, for example, invokes the lack of money for the purchase of equipment and the preparation of Polygraphists. In this situation, none of the current 400 judges in the country, had not been tested at the Polygraph, and the three candidates to the head of the National Integrity Authority were tested in another institution: **(OUT infographic 8)**

(8:55-9:24) Infographic 7: Compulsory polygraph tests:

Source: Law on polygraphs

DE JURE:

Judges
Prosecutors
National Integrity Authority
Service of Information and Security
Ministry of Internal Affairs
Customs Service
National Anticorruption Centre

(9:24 -9:49) Infographic 8: Compulsory polygraph tests:

Source: Law on polygraphs

De FACTO:

Judges 445
Prosecutors
National Integrity Authority
Information and Security Service
Ministry of Internal Affairs
The Customs Service
National anti-Corruption Centre

9:49 – 10:10 SYNCHRONOUS

TEO CÂRNAȚ DOCTOR HABILITAT IN LAW, UNIVERSITY PROFESSOR

In my opinion the polygraphists in RM are not independent and are paid by the institution where they work, for example, for me - by the CNA. Then we cannot trust the person who tested us .In other words-" The Wolf keeps the Sheep"

10:10 -10:19 BETA 13

The expert-anti-corruption, Mariana Kalughin believes that the contest for the ANI chief has revealed several legislative deficiencies.

10:19-10:39 SYNCHRONOUS

MARIANA KALUGHIN ANTI-CORRUPTION EXPERT

There are inconclusive results for the both candidates for the function of CHIEF. And the

inconclusive result means that the test failed, perhaps not the person, but the test certainly failed and it is to be repeated.

10:19-10:47 BETA 14

Beyond the decisive effect of the honesty test, canceled by the Constitutional court, the expert finds other gaps in the polygraph law.

10:47-11:21 SYNCHRONOUS

MARIANA KALUGHIN ANTI-CORRUPTION EXPERT

The independence of polygraphists is a problem. There are comfortable conditions for the authorities. And if you look at the nomenclature of functions that must be tested, yes! The CNA is the case when the employees are subject to the tests; the Director and the deputy Director are not obliged to pass these tests. And that's not fair. Let's start with the bosses! To give an example, a model of fairness. All depends on those who do our laws.

11:21-11:34 BETA 15

According to the deputy Roman Boțan, a commission of Parliament in Chisinau initiated public hearings on the problems of the polygraph application and urged the institutions that are responsible to come up with proposals to improve this law.

11:34 -12:12 SYNCHRONOUS

ROMAN BOȚAN, DEPUTY, PARLIAMENTARY COMMITTEE FOR NATIONAL SECURITY

Unfortunately nowadays the budget, insufficient financial resources do not allow these authorities to have this equipment. They proposed to examine the opportunity of institution of a single polygraph testing Centre. Either, in accordance with the current law, each of these authorities has their own equipment and specially trained polygraphists, or a single Centre may be set up. The best option, of course, depends on the financial resources but it must also depend on the specificity of the authority where such kind of tests are performed.

12:12 – 12:24 BETA 14

The deputy Roman Boțan acknowledges that in the absence of standardized tests and the lack of money for independent testing conditions, it is required transparency regarding the testing of all heads of the institutions concerned by the polygraph law.

12:24 – 13:10 SYNCHRONOUS

ROMAN BOȚAN DEPUTY OF PARLIAMENTARY NATIONAL SECURITY COMMISSION

Another deficiency in our legislation is that not all the leaders of the authorities whose employees are subjected to polygraph tests, are not subjected themselves. For example, if in the case of the National Integrity Authority, the driver of that entity is subjected to a polygraph test at the time when he is in office, then it is not clearly specified that the person applying to the function of the director of the Office of the Director of the Customs service. I believe that the Commission working on the improvement of this legislation and perhaps through the government will reach the

	<i>draft law and the Parliament must also take into account these moments.</i> 13:10 -13:21 BETA 15 While the Chisinau authorities are looking for better rules to apply the polygraph the new technologies already allow the detection of lies by measuring involuntary movements of the eyes. 13:21-13:29 SYNCHRONOUS TUDOR GABURA PRESIDENT OF THE STATE COMMISSION FOR POLYGRAPH TESTS <i>This is "Прошлый век" (transl. "Last century")-as the Russian say, testing with the fixation of physiological parameters. Ready, they're testing already only by the movements of eyes.</i> 13:29-13:45 BETA 16 According to the studies the polygraph is frequently used in 9 states of the European Union - Romania and Bulgaria inclusively. France, Italy and Spain apply this instrument in a passive way. Germany and Austria almost prohibited the use of polygraph tests. Infographic 9: Polygraph application map in the EU <i>Source: Study Centre for Analysis and Prevention of corruption, Chisinau.</i> <u>Frequently used:</u> Belgium, Bulgaria, Romania, Hungary, Poland, Croatia, Estonia, Latvia, Lithuania <u>Used trivially:</u> France, Italy, Spain <u>Practically banned:</u> Germany and Austria 13:45-13:49 Disclaimer
SHOTLIST:	Filming in the State Commission for Poligraphic Testing, Infographics and Poligraphy Filming, National Anticorruption Center, Parliament and Independent Expert. Stories about two people: one that failed the test of sincerity and another one that succeeded. The independent expert and authorities are filmed in the office. Video story (in-depth analytical feature) on how, when and why the polygraph (lie detector) is used in Moldova in testing public officials integrity.
SCRIPT: (Original language)	TITLE 1: MOLDOVA, ÎNTRE TESTUL DE SINCERITATE ȘI PREVENIREA CORUPȚIEI TITLE 2: LEGEA "POLIGRAF", UN DECENIU DE SUCESE SAU EȘECURI? 00:00-0:33 BETA 1 În timp ce corupția rămâne o povară grea pentru R.Moldova, guvernă-rile de la Chișinău le promit ,de ani buni cetățenilor, succese anticorupție, încercând să aplice diverse instrumente, inclusiv, legea testării la poligraf sau la detectorul comportamentului simulat. Testările din sectorul privat nu sunt reglementate în Lege. IN infographic 1 Instituțiile publice dispun de 5 poligrafe: două - la Serviciul de Informații și Securitate, unul la Ministerul Afacerilor Interne și două la Centrul Național anticorupție. OUT

infografic 1

(0:23-0:30) **INFOGRAFIC 1:**

În instituțiile publice din Republica Moldova sunt 5 poligrafe.

sursa: Comisia de stat pentru testare la poligraf

Serviciul de Securitate și Informații	2
Ministerul Afacerilor Interne	1
Centrul Național Anticorupție	2

0:30-00:56 SINCRON

Tudor Gabura PREȘEDINTELE COMISIEI DE STAT PENTRU TESTĂRI LA POLIGRAF

Testarea la Poligraf face parte dintr-un spectru mai larg al instrumentelor menite să asigure integritatea funcționarilor publici. Unul din cele mai "de temut" test pe care trebuie să-l treacă un candidat la angajare în instituțiile prevăzute de Nomenclatorul respectiv ce prevede obligativitatea trecerii acestui test la Poligraf.

00:56– 1:14 SINCRON

Teodor Cârnaț DOCTOR HABILITAT ÎN DREPT, PROFESOR UNIVERSITAR

Sunt de părere că această Lege nu și-a găsit locul în R.Moldova, sau dacă a fost folosită de multe ori ca o bâță pentru a exclude din cursa pentru a pretinde la anumite funcții pe unele persoane incomode.

1:14- 1:35 SINCRON

Mariana Kalughin EXPERTĂ ANTICORUPȚIE

E important să se asigure două lucruri de bază: prevederi legale clare, prevedibile și sigure dar și un cadru instituțional suficient pentru a fi eficient. La moment nu avem, practic, nici una din aceste condiții.

1:35 - 2:10

BETA 2

Fost membru al Consiliului Superior al Magistraturii, Teodor Cârnaț, a revenit la orele pentru studenți, renunțând la mantia de magistrat după ce a eșuat concursul pentru șefia Autorității Naționale de Integritate - instituție ce trebuie să verifice averile funcționarilor publici. Teo Cârnaț, cu cel mai mare punctaj la probele de bază, a fost exclus, atunci, din cursă, pentru că a picat testul de sinceritate. Mai târziu, Curtea Constituțională a precizat, că rezultatele testul "Poligraf", nu mai pot fi decisive. Juristul spune că a fost mai sincer decât la spovedanie:

2:10 – 3:30 SINCRON

Teodor Cârnaț DOCTOR HABILITAT ÎN DREPT, PROFESOR UNIVERSITAR

Am fost mai sincer ca la preot, dar până la urmă, n-am înțeles din ce cauză eu am eșuat. Am eșuat fiindcă am spus adevărul sau am spus prea mult adevăr? La ce oră te scoli? Când mănânci? Cu cine te întâlnești? Cu ce scop ai făcut anumite acțiuni, de natură politică, de natură socială, culturală sau anumite cumpărături, de natură familială? Șase ore și 15 minute cât a durat testul la poligraf, mai mult a fost egalată, în opinia mea, cu tortură de natură psihologică și nicidecum cu un test la sinceritate. Întrebările erau atât de personale sau intime, că ulterior, doream să se finalizeze, să mă ridic să plec, fiindcă eu simțeam că e prea mult. Ca în cel din urmă, după 5 ore să te

îmbrăce pe tine în acele aparate, iar Doamna expertă în poligraf spune "mai așteptați că încă n-am identificat întrebările". Dacă tu ajungi la 6 ore de interogatoriu, atunci natura ta umană, e de așa situație, că vrei cât mai repede să dai răspunsuri, cât mai repede să se termine, te-ai ridicat și ai plecat.

3:30-3:42

BETA 3 Igor Carabețchi este angajat al Centrului Național Anticorupție.

Înainte de a fi certificat în calitate de poligrafolog, dânsul a susținut testul la detectorul comportamentului simulat.

3:42-4:28 SINCRON

Igor Carabețchi POLIGRAFOLOG , ANGAJAT AL CENTRULUI NAȚIONAL ANTICORUPȚIE

Noi toți dorim ceva confortabil! Dar poligrafologul este o persoană străină fiecărui care vine aici. A fost un pic emoțional de la început, deși cunoșteam procedura. Totuși am permis specialistului să facă ceea ce socoate el de cuviință. Deși sunt poligrafolog, dar am și eu viață, am trăit, am experiența mea , m-am ciocnit cu diferite lucruri și asta ar fi bine să-i permit poligrafologului să cunoască, să ia în considerație. Mai apoi am trecut cu bine , un pic emoțiile s-au calmat și a fost o experiență foarte plăcută.

4:28 – 5:00

BETA 4 **IN infografic 2**

Poligrafologi pot deveni angajații instituțiilor cu drept de inițiere a testării, cu studii superioare în psihologie și pregătire specială în domeniul aplicării testelor poligraf. Legea obligă poligrafologii să păstreze confidențiale tehnicile folosite și informația obținută.

OUT infografic 2 +IN infografic 3

În R. Moldova sunt atestați 5 poligrafologi și un asistent. 2 sunt angajați la Serviciul de Informații și Securitate, a căror identitate este secretă, doi la Ministerul Afacerilor Interne și doi la Centrul Național Anticorupție

OUT infografic 3:

(4:28-4:45) **INFOGRAFIC 2: Cine poate fi poligrafolog?**

sursa: Comisia de stat pentru testare la poligraf

1. Consiliul Superior al Magistraturii
2. Consiliul Superior al Procurorilor
3. Autoritatea Națională de Integritate

4. Serviciul de Informații și Securitate
5. Ministerul Afacerilor Interne
6. Serviciul Vamal
7. Centrul Național Anticorupție

(4:45-5:00) **INFOGRAFIC 3: Câți poligrafologi atestați sunt în Moldova?**

sursa: Comisia de stat pentru testare la poligraf

SIS - Serviciul de Securitate și Informații	2 poligrafologi
MAI - Ministerul Afacerilor Interne asistent)	2 (1 poligrafolog +1
CNA - Centrul Național Anticorupție	2 poligrafologi

5:00- 5:17 SINCRON

Tudor Gabura PREȘEDINTELE COMISIEI DE STAT PENTRU TESTĂRI LA POLIGRAF
Din datele pe care ni le prezintă poligrafologul , datele oficiale, raportul privind rezultatele testării, precizia începe cu procentul de 95 și ajunge până la 100 %.

5:17 – 5:27

BETA 5 După ce a urmat cursuri de perfecționare în Federația Rusă și în SUA, Igor Carabețchi el efectuează testări cu poligraful la Centrul Național Anticorupție din Chișinău.

5:27 – 5:35 SINCRON

Igor Carabețchi ANGAJAT CNA, EXPERT POLIGRAFOLOG

O testare la poligraf durează de la 1 oră al 6 ore. Niciun poligrafolog nu cunoaște cât o să dure ze testarea.

5:35 – 5:37

BETA 6 Cel mai mult durează **pretestarea**.

5:37 – 5:51

AMBIANȚA: CUM ARE LOC TESTAREA LA POLIGRAF?

Poligrafolog: Intrebarile care le-am discutat preliminar vor fi adresate in mod haotic. Testul o sa fie repetat de mai multe ori. Daca aveti ceva de adaugat la intrebari, spuneți acum și noi întrebarea o schimbăm, o reformulăm. Toate intrebarile sunt flexibile.

5:51– 6:08

BETA 7 Persoana este plasată pe un scaun, dotat cu o pernă specială ce înregistrează mișcările micro-musculare. Pe corp sunt plasați senzori, ce monitorizează reacțiile, comportamentul nonverbal, frecvența pulsului, respirația, transpirația, modificarea vocii și activitatea cardio-vasculară.

6:08-6:19 STAND UP: Angela Zaharova JURNALISTĂ

In timpul testului, intervievatul răspunde la întrebări cu "da" și "nu", iar in orice moment poate renunța la testul cu Poligraful, drept prevăzut de legislația in vigoare.

6:19 – 6:26 SINCRON Igor Carabețchi ANGAJAT CNA, EXPERT POLIGRAFOLOG

De obicei, persoana daca refuză, ea refuză la discuțiile de pretestare, dar sunt cazuri, cand se refuză, nemijlocit, la testare.

6:26 – 6.34

BETA 8 Urmează discuții post-test, iar rezultatul testării, are uneori efecte imediate, fie recunoașterea crimei, constatarea integrității profesionale sau a încercării de a minți detectorul de minciuni:

6.34– 6.54

SINCRON Igor Carabețchi ANGAJAT CNA, EXPERT POLIGRAFOLOG

A fost un caz recent, în care la o persoană au fost stabilite încercări de a-și manipula starea fiziologice. Persoana a fost anunțată la discuția post test , persoana a recunoscut, dar deja testarea s-a finisat.

6.54 – 7:12

BETA 9 Procedura testelor și certificarea poligrafologilor sunt coordonate de Comisia

de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului, organ colegial, format din reprezentanți ai autorităților cu drept de inițiere a testărilor. Președintele comisiei, Tudor Gabura, recunoaște carențele legislației, dar exclude posibilitatea de a minți poligraful.

7:12- 7:33 SINCRON

Tudor Gabura PREȘEDINTELE COMISIEI DE STAT PENTRU TESTĂRI LA POLIGRAF

Analizând rezultatele parvenite de la expertul poligrafolog, pot să concluzionez cu certitudine că probabilitatea încercării de a trișa este zero, n-au nici o șansă cei cu musca pe căciulă.

7:33 - 7:52

BETA 10 **IN infografic 4** Din peste 500 de persoane testate oficial la poligraf, în ultimii doi ani, 70 au fost respinse la angajare sau demise din funcții publice. **OUT infografic 4+** **IN infografic 5** Numărul celor neangajați după ce au picat testul de sinceritate se dublează în fiecare an. Rezultatele testului nu constituie un temei unic pentru decizia de angajare sau demitere. **OUT infografic 5**

(7:33 -7:42) **INFOGRAFIC 4: Rezultatele testărilor poligraf în R. Moldova: 2016-2018**
sursa: Comisia de stat pentru testare la poligraf

TOTAL TESTAȚI	550 pers.
NEANJAGAȚI ȘI DEMIȘI	71 pers.

(7:42-7:52) **INFOGRAFIC 5: Candidați neangajați după ce au picat testul poligraf.**

2016	14 pers.
2017	26 pers. ↑↑
2018 (3 luni)	26 pers. ↑↑

7:52-8:05 SINCRON

Tudor Gabura PREȘEDINTELE COMISIEI DE STAT PENTRU TESTĂRI LA POLIGRAF

O bună parte din candidații la funcții publice inclusiv în cadrul Centrului (CNA) sunt respinși pentru angajare datorită muncii și rezultatelor testării la poligraf.

8:05-8:28

BETA 11 Primele testări cu poligraful au început în cadrul CNA, cu suportul Ambasadei SUA la Chișinău, în 2013, când au fost instruiți primii 6 poligrafologi din țara noastră și donate 3 poligrafe: **IN infografic 6** două – Centrului Național Anticorupție și unul Ministerului Afacerilor Interne. **OUT infografic 6** În R. Moldova nu există un laborator care ar permite certificarea mijloacelor tehnice de testare:

(8:18 – 8.28) **INFOGRAFIC 6: Poligrafe donate în 2013 de Ambasada SUA la Chișinău.**
sursa: Comisia de stat pentru testare la poligraf

CNA – 2 POLIGRAFE
MAI – 1 POLIGRAF

8:28-8:55 SINCRON

Tudor Gabura PREȘEDINTELE COMISIEI DE STAT PENTRU TESTĂRI LA POLIGRAF

Problema aceasta de necertificare există în mai multe state, inclusiv și noi ne limităm

la certificatele eliberate de producător, certificatele de conformitate. Dacă să vorbim de echipamentul nostru, care a fost donat de către Ambasada Statelor Unite, certificatul este cu ștampila umedă a producătorului și autentificat de Ambasada SUA în RM.

8:55-9:49

BETA12 Legea obligă să fie testați la poligraf, candidații la funcțiile **IN infografic 7** de judecător și procuror, la șefia Autorității Naționale de Integritate, la funcții în Serviciul de Informații și Securitate, angajații și persoanele ce îndeplinesc serviciul în organele Ministerului Afacerilor Interne, în serviciul Vamal și la Centrul Național Anticorupție, aceste instituții având drept de inițiere a testării, dar și responsabilitatea de a crea condiții pentru aplicarea legii. **OUT infografic 7 + IN infografic 8** În prezent doar trei din aceste autorități, dispun de birouri de testare: SIS, MAI și CNA. Autoritatea judecătorilor, bunăoară, invocă insuficiența de bani pentru achiziționarea echipamentului și pregătirea poligrafologilor. În această situație, niciunul din actualii peset 400 sute de judecători din țară nu a fost testat la poligraf, iar cei trei candidați la șefia Autorității Naționale de Integritate, au fost testați în altă instituție: **OUT infografic 8**

(8:55 - 9:24) **INFOGRAFIC 7: Teste obligatorii la poligraf: DE JURE**

sursa: Legea cu privire la poligraf

Judecători

Procurori

Autoritatea Națională de Integritate

Serviciul de Informații și Securitate

Ministerul Afacerilor Interne

Serviciul Vamal

Centrul Național Anticorupție

(9:24 -9:49) **INFOGRAFIC 8: Teste obligatorii la poligraf: DE FACTO**

sursa: Legea cu privire la poligraf

Judecători **445**

Procurori

Autoritatea Națională de Integritate

Serviciul de Informații și Securitate

Ministerul Afacerilor Interne

Serviciul Vamal

Centrul Național Anticorupție

9:49– **10:10 SINCRON Teo Cârnaț DOCTOR HABILITAT ÎN DREPT, PROFESOR UNIVERSITAR**

Sunt de părerea că poligrafologii din RM nu sunt independenți și sunt plătiți de instituția unde ei lucrează, în cazul meu, de CNA. Atunci de lef de încredere tu ai față de persoana care te-a testat? Cu alte cuvinte-“lupul păzește oile”

10:10 -10:19

BETA 13 Experta- anticorupție, Mariana Kalughin, consideră că anume Concursul

pentru șefia ANI a scos în vileag mai multe curențe legislative.

10:19 - 10:39 SINCRON Mariana Kalughin EXPERTĂ ANTICORUPȚIE

Pentru că noi ne-am pomenit, când, tocmai concurenții pentru șefie ambii, dacă nu mă înșel, sunt cu rezultate neconcludente. Iar rezultatul neconcludent înseamnă că testul a eșuat, poate, nu persoana, însă testul sigur a eșuat și acesta urmează a fi repetat.

10:19-10:47

BETA 14 Dincolo de efectul decisiv al testului de sinceritate, anulat de Curtea Constituțională, experta constată și alte lacune Legea poligrafului.

10:47-11:21 SINCRON Mariana Kalughin EXPERTĂ ANTICORUPȚIE

E o problemă cu independența poligrafologilor. Se crează niște condiții confortabile autorităților. Și dacă vă uitați la Nomenclatorul funcțiilor care trebuie să fie supuse testării, da! E cazul CNA când angajații se supun, directorul și directorul-adjunct – nu. Și aceasta nu e corect. Să înceapă cu șefii! Pentru a da exemplu, model și corectitudine. Și acum totul depinde de legiuitor.

11:21-11:34

BETA 15 Potrivit deputatului Roman Boțan, o Comisie a Parlamentului de la Chișinău a inițiat audieri publice privind problemele aplicării Poligrafului și a solicitat instituțiilor responsabile să vină cu propuneri pentru a îmbunătăți Legea.

11:34 -12:12 SINCRON

Roman Boțan DEPUTAT COMISIA PARLAMENTARĂ PENTRU SECURITATE NAȚIONALĂ

Din păcate bugetul, resursele financiare insuficiente, nu le permit acestor autorități, astăzi, la acest moment să aibă acest utilaj. Deaceia în cadrul ședinței comisiei a fost și propunerea de a examina oportunitatea unstituirii unui Centru Unic de testare la poligraf. Fie, în conformitate cu legea actuală, fiecare din aceste autorități să aibă propriul utilaj și poligrafologi special instruiți, fie să fie instituit un centru unic. Varianta cea mai bună, bineînțeles că depinde și de resursele financiare dar trebuie să depindă și de specificul autorității în care se fac asemenea testări.

12:12 – 12:24

BETA 14 Deputatul Roman Boțan recunoaște că în lipsa testelor standartizate, a banilor pentru condiții independente de testare, se cere o claritate privind testarea tuturor șefilor instituțiilor vizate în Legea Poligrafului.

12:24– 13:10 SINCRON

Roman Boțan DEPUTAT COMISIA PARLAMENTARĂ PENTRU SECURITATE NAȚIONALĂ

O altă curență în legislație este faptul că nu toți conducătorii autorităților al căror angajați sunt supuși testării prin poligraf, nu sunt supuși chiar ei însuși. De exemplu, dacă în cazul Autorității Naționale de Integritate, conducătorul acestei entități este supus testului poligraf în momentul când accede în funcție, atunci nu este clar specificat că la aceeași testare este supusă persoana care candidează la director al SIS, la funcția de director CNA și la funcția de director al Serviciului Vamal. Cred că Comisia care lucrează la perfecționarea legislației și probabil prin intermediul Guvernului va ajunge proiectul de lege și în Parlament trebuie să ia în considerație și aceste

momente.

13:10 -13:21

BETA 15 În timp ce autoritățile de la Chișinău caută reguli mai bune de aplicare a poligrafului, noile tehnologii deja permit, detecția minciunii măsurând mișcările involuntare ale ochilor.

13:21-13:29 SINCRO

Tudor Gabura PREȘEDINTELE COMISIEI DE STAT OPENTRU TESTĂRI LA POLIGRAF

Asta este "прошлый век" (trad. "secolul trecut")- cum zice rusul, testările cu fixarea parametrilor fiziologici. Gata, ei testează după ochi deja.

13:29-13:45

BETA 16 Potrivit studiilor, poligraful este utilizat frecvent în 9 state ale Uniunii Europene, inclusiv, România și Bulgaria. Franța, Italia și Spania aplică pasiv acest instrument. Iar în Germania și Austria, utilizarea testelor poligraf este practic interzisă.

INFOGRAFIC 9: Harta aplicării poligrafului în UE

sursa: Studiul Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției, Chișinău.

UTILIZAT FRECVENT:..... BELGIA, BULGARIA, ROMÂNIA, UNGARIA, POLONIA, CROAȚIA, ESTONIA, LETONIA, LITUANIA

UTILIZAT NĒNSEMNAT:..... FRANȚA, ITALIA, SPANIA

PRACTIC INTERZIS:..... GERMANIA și AUSTRIA

13:45-13:49 disclaimer

CAMERA OPERATOR:	Alexandru Zaharov
VIDEO EDITOR:	Alexandru Zaharov
MUSIC RIGHTS: (If applicable)	n/o